

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 10.12.2003
KOM(2003) 740 endelig

2003/0301 (COD)

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om foranstaltninger til fremme af elforsyningssikkerhed og infrastrukturinvesteringer

(forelagt af Kommissionen)

{SEK(2003) 1368}

BEGRUNDELSE

1. BAGGRUND

Den Europæiske Union er i færd med at skabe verdens største konkurrenceprægede marked for el og gas. Denne integration af energimarkeder vil både forbedre effektiviteten og bidrage til forsyningssikkerheden. Det indre marked er en central del af Fællesskabets strategi for forsyningssikkerhed som drøftet i grønbogen "På vej mod en europæisk strategi for energiforsyningssikkerhed", KOM(2000) 769. For at realisere dette er det imidlertid vigtigt at indføre egnede incitamenter til markedsdeltagerne og etablere en stabil ramme. Dette gælder producenter, netoperatører og forbrugere. Dette direktiv har til formål at sikre, at der findes en stabil ramme.

Et ægte, velfungerende, integreret elmarked forudsætter betydelige investeringer i transmissionsnet. Der lægges særlig vægt på sammenkobling af medlemsstaternes net, så det er muligt at øge konkurrencen mellem bestående selskaber. Uden yderligere sammenkobling mister principperne om markedsåbning deres indhold, idet selskaberne konsoliderer deres position i bestemte regioner af Den Europæiske Union, og markedet segmenteres. Dette blev anerkendt i konklusionerne fra Barcelona-topmødet i marts 2002, hvor stats- og regeringscheferne som opfølgning på Kommissionens meddelelse om europæisk energiinfrastrukturen, KOM(2001) 775, tilsluttede sig idéen om et fastsat mål for en elektricitetssammenkobling svarende til 10 % af den installerede produktionskapacitet. Der er også behov for investeringer i transmissionsnet for at sikre, at nettet kan imødekomme yderligere efterspørgsel, så europæiske borgere og virksomheder ikke bliver ofre for hyppige afbrydelser af elforsyningen eller omfattende strømafbrydelser. Skønt ingen systemer er 100 % pålidelige, forventer elforbrugerne, at sådanne hændelser så vidt muligt undgås.

Endelig forventes en stor andel af denne investering i ny produktionskapacitet at komme fra produktion på grundlag af vedvarende energikilder og decentral produktion fra kombinerede kraftvarmeværker. Dette medfører krav om nye investeringer i ombygning af elnettene. Udbredelsen af f.eks. offshore-vindmølleparker indebærer visse steder et behov for nye sammenkoblinger og udbygning af nettet. Decentral produktion vil forudsætte en opgradering af lavspændingsnettet.

Det er også nødvendigt at sikre, at der opretholdes en balance mellem udbud og efterspørgsel på det indre marked. Det er ikke muligt at affinde sig med de nuværende tendenser, ifølge hvilke elforbruget i det udvidede EU fortsat vokser på en ikke-bæredygtig måde, og der er behov for en betydelig indsats for at spare energi. Den forventede nedlukning af et betydeligt antal bestående værker øger også sandsynligheden for, at der må investeres i ny produktionskapacitet på mellem lang sigt. Der kræves dog investeringer i både efterspørgselsstyring og produktionskapacitet, og virksomheder eller husholdninger, som foretager sådanne investeringer, har brug for at vide, at der findes en stabil lovramme for, hvorledes elprisen vil blive fastlagt.

Det er i den sammenhæng vigtigt at huske på, at elektricitet ikke ligner andre produkter. Den kan hverken substitueres eller oplagres. Netsikkerheden bærer endvidere i nogle henseender præg af at være et offentligt gode, idet svigt i elforsyningen almindeligvis vil have konsekvenser for alle forbrugere. Da det konkurrenceprægede marked snart vil være en realitet, er der allerede nu behov for at tilvejebringe en egnet ramme for langsigtede investeringer på udbuds- såvel som på efterspørgselssiden i EU's elsektor.

2. PRÆSTATIONSSTANDARDE FOR NETTET

Nettet skal til enhver tid drives inden for acceptable grænser for frekvens, spænding og strømstyrke. Grundet elektricitets særlige fysiske karakteristika og det stadigt skiftende produktions- og forbrugsmønster er det meget vanskeligt præcist at forudsige flowmængden i et givet punkt af nettet. Styringen af disse kritiske energiinfrastrukturer afhænger på den anden side stærkt af sikkerheden og pålideligheden af den overvågning og kontrol, der sikres gennem informations- og kommunikationsteknologisk infrastruktur (IKT).

For at tage højde for denne usikkerhed vedtager netoperatørerne regler med henblik på at sikre tilstrækkelig overskudskapacitet til, at nettet vil kunne drives sikkert i en række forskellige ekstreme situationer. Dette har f.eks. indflydelse på, hvor megen kapacitet mellem et kontrolområde og et andet der uden risiko kan anvendes.

Elnetsystemer er opbygget af et stort antal komponenter. Systemet er udformet til at kunne modstå fejl, som med rimelig sandsynlighed vil kunne opstå i systemet. Den såkaldte "n-1"-regel er den almindeligvis anvendte standard for drift af elnettet. Den fastslår, at nettet fortsat bør fungere i det tilfælde, at der er opstået et enkelt svigt i en specifik del af nettet. Beredskabsplanen omfatter ikke alle tilfælde, da omkostningerne ved at imødegå alle mulige hændelser ville være uoverkommelige.

Disse regler og andre krav om tilvejebringelse af oplysninger og opstilling af tidsplaner varetages for øjeblikket med frivillige retningslinjer mellem medlemmerne af TSO-organisationer som f.eks. UCTE og Nordel. UCTE er i færd med at udarbejde en ajourføring af deres driftshåndbog, og det er hensigten at gøre denne kontraktligt bindende for deres medlemmer. Der vil også være mulighed for at indføje yderligere tekniske regler i retningslinjer, som kunne vedtages inden for rammerne af forordningen om grænseoverskridende elektricitetsudveksling.

Foruden de ovenfor behandlede operative regler har myndighederne også mulighed for at fastsætte præstationsmål for både transmissions- og distributionssystemoperatører. Sådanne mål vil tilskynde de berørte selskaber til at fortsat at vedligeholde nettet og ikke komme for nemt om ved driften. Det bør naturligvis overlades til medlemsstaterne at fastsætte de konkrete målniveauer. De regulerende myndigheder forventes navnlig at etablere sådanne mål i forbindelse med godkendelsen af metoden til fastsættelse af tariffer for netadgang. Med artikel 4 pålægges medlemsstaterne derfor at sikre, at transmissions- og distributionsselskaberne samarbejder f.eks. om UCTE-initiativet.

3. BALANCE MELLE UDBUD OG EFTERSPØRGSEL

Dette emne blev allerede nævnt i Kommissionens grønbog om forsyningssikkerhed¹, og det giver fortsat anledning til bekymring for EU's vedkommende. Trods det faktum, at energiefterspørgslen er blevet koblet af den økonomiske vækst, forventes energiefterspørgslen fortsat at vokse i de kommende år.

De nuværende udviklingstendenser er dog ikke acceptable, og i den sammenhæng bør medlemsstaternes først og fremmest sikre, at der er indført politikker for at kontrollere væksten i efterspørgslen. En sådan fremgangsmåde er billigere, den virker hurtigere og er i tråd med Den Europæiske Unions forpligtelser angående drivhusgasemissioner.

¹ KOM(2000) 769 endelig udg. af 29.11.2000.

Efterspørgselsstyring må derfor være et centralt element i alle medlemsstaters forsyningsikkerhedspolitik. En politik, hvori kravet til yderligere produktionskapacitet er prognosticeret på grundlag af efterspørgslen fremskrevet ud fra et status quo-scenarior, er ikke en bæredygtig politik hverken på nationalt plan eller på fællesskabsplan.

Samtidig må et større antal kraftværker nedlukkes inden for nogle få år, og det vil sandsynligvis være påkrævet at nyinvestere i produktionsanlæg alene af hensyn til fornyelsen af den eksisterende kapacitet. Størsteparten af de nye produktionsanlæg, som skal opføres, forventes at bygge på vedvarende energi eller decentral produktion fra kombinerede kraftvarmeværker. Direktivet om vedvarende energi² indeholder specifikke mål for medlemsstaterne med hensyn til at øge andelen af elproduktion fra vedvarende energikilder. Rådet drøfter for øjeblikket lignende foranstaltninger i relation til kombineret kraftvarmeproduktion. Spørgsmålet er derfor, om der er behov for andre foranstaltninger i den sammenhæng.

En af de positive konsekvenser af et konkurrencepræget marked er, at det fjerner tendensen til at overinvestere i produktionskapacitet, som er karakteristisk for en centralt planlagt elindustri. Dette gælder navnlig, når efterspørgslen kan gøres mere afhængig af prisændringer. Konkurrencen gør det imidlertid også vanskeligere at opretholde balancen mellem udbud og efterspørgsel.

Som det er tilfældet med andre produkter, forventes private investorer på et liberaliseret marked at sikre, at der findes tilstrækkelig kapacitet til at opfylde efterspørgslen. På et konkurrencepræget marked forventes dette normalt opnået via prismekanismen. Stigende priser vil gøre investeringer rentable, og der vil enten blive udbudt mere kapacitet, eller efterspørgslen vil blive nedbragt. For at denne mekanisme kan fungere, må investorerne have sikkerhed for, i hvilket omfang staten kan intervenere på elmarkedet. I modsat fald kan usikkerhed mht. lovgivningen medføre, at investeringer i produktionskapacitet eller efterspørgselsstyrende teknologi udebliver. Et andet åbent spørgsmål går ud på, om investorerne er parate til at investere i spidslastkapacitet for at dække perioder, hvor efterspørgslen topper, eller tilfælde hvor en stor del af den øvrige produktionskapacitet ikke står til rådighed. Nogle er af den opfattelse, at en sådan investering ikke vil finde sted, fordi sådanne hændelser indtræffer uregelmæssigt og uforudsigeligt. Der kan derfor argumenteres for at lade staten indføre foranstaltninger udover markedsmekanismen for at sikre, at en tilstrækkelig kapacitet står til rådighed. Dette kunne opnås med en kombination af mål for overskydende kapacitet eller tilsvarende foranstaltninger, f.eks. på efterspørgselsiden, og foranstaltninger til at sikre opfyldelsen af disse mål, enten med incitamenter eller forpligtelser over for elselskaber. Dette spørgsmål behandles i direktivforslagets artikel 5.

I en række tilfælde strækker spørgsmålet om forsyningsikkerhed sig ud over landegrænser og kræver nøje samordning mellem de berørte medlemsstater. Bortset fra enkeltstående krisesituationer er det nødvendigt, at det indre marked til stadighed fungerer. Dette er ensbetydende med, at stabil kapacitet, som stilles til rådighed mellem medlemsstater, aldrig bør afbrydes af andre hensyn end "force majeure". Medlemsstaterne bør f.eks. ikke kunne afbryde grænseoverskridende strømme grundet udsving i lokale engrospriser. Medlemsstaterne bør dog samtidig udvise en vis forsigtighed i deres evaluering af, i hvilken udstrækning importeret energi står til rådighed i spidslastperioder, og de bør tage hensyn til ændringer i andre medlemsstaters overskudskapacitet, især hos de medlemsstater, som forventes at forsyne dem med importeret energi.

² Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/77/EF.

Medlemsstaterne må også vedtage politikker angående forsyningssikkerheden, og disse skal være rimeligt indbyrdes overensstemmende. Overskydende kapacitet kan øge de samlede omkostninger ved elforsyningen betragteligt. Det kan derfor være fristende for en medlemsstat at vedtage et meget lavt mål for overskydende kapacitet og "køre på frihjul" hos andre lande med en mere forsigtig indfaldsvinkel. På tilsvarende måde bør produktionsstøtteordninger være rimeligt overensstemmende for at undgå forvridding af elmarkedet.

4. ANLÆG AF SAMKØRINGSLINJER

Uden nye investeringer i sammenkobling af medlemsstaternes net vil det indre marked ikke fungere, og dette vil påvirke både forsyningssikkerheden og industriens effektivitet. Den nye infrastruktur vokser i betydning, når industrien konsolideres, navnlig når koncentrationen på medlemsstatsniveau er høj. En øget sammenkobling gør det også muligt for medlemsstaterne at dele overskudskapacitet, da det er usandsynligt, at spidsbelastninger i efterspørgslen forekommer samtidig i mere end en medlemsstat. Dette vil øge forsyningssikkerheden og eventuelt føre til en begrænsning af omkostningerne. Det væsentligste argument for nye sammenkoblinger er behovet for at virkeliggøre det indre marked og skabe øget konkurrence.

For at de investorer, som skal finansiere den nye infrastruktur, kan have den fornødne tillid, må de forsynes med et klart regelsæt. Selv om det primært påhviler TSO at fremsætte opstille infrastrukturprojekter, står det klart, at den regulerende myndighed også må inddrages i planlægningsprocessen, fordi disse myndigheder vil have en klar kompetence over de tariffer, som netværksoperatørerne kan opkræve. Tilsvarende må myndigheder i nabomedlemsstater også samarbejde om at afgøre, hvilke investeringer der bør godkendes.

Nationale myndigheder må sikre, at TSO på passende vis belønnes for de foretagne investeringer. Forrentningen af nyinvesteringer bør mindst svare til det pågældende selskabs kapitalomkostninger under hensyntagen til dets finansielle struktur. Der kunne i nogle tilfælde overvejes en højere forrentning af ny infrastruktur.

Såfremt TSO uanset årsagen ikke gør tilstrækkeligt hurtige fremskridt inden for vigtige infrastrukturprojekter, bør den regulerende myndighed have visse rettigheder til at sikre, at arbejdet udføres. Den regulerende myndighed bør i yderste konsekvens have ret til at få arbejdet udført af tredjemand på TSO's regning. Denne proces er fastlagt i direktivforslagets artikel 6.

5. KONKLUSIONER

Investering i en tilstrækkelig transmissionskapacitet er afgørende for sikkerheden og bæredygtigheden i EU's fremtidige elforsyning. Der er også behov for nye sammenkoblinger i Europa for at øge konkurrencen, navnlig i områder hvor eksisterende selskaber har en dominerende stilling. Uden sådanne investeringer kunne medlemsstater blive fristet til at træffe mere interventionistiske foranstaltninger som f.eks. afhændelse eller frigivelse af kapacitet. Det er derfor vigtigt at træffe investeringsbeslutninger, og i den sammenhæng må medlemsstaterne tage fat på de pågældende spørgsmål i stedet for løbende at udskyde vigtige investeringsbeslutninger.

Det er også nødvendigt med konkret handling for at opretholde balancen mellem udbud og efterspørgsel. I den forbindelse gælder det først og fremmest om at sætte grænser for de uacceptable tendenser med hensyn til udviklingen i energiforbruget. Når der er behov for

investering i ny produktion, bør denne i vidt omfang bygge på vedvarende energikilder eller kombineret kraftvarme. Virksomheder, der beskæftiger sig med at udvikle sådanne teknologier, og andre investorer inden for sektoren har imidlertid behov for en stabil ramme. Hvad angår spørgsmålet om udbud og efterspørgsel, må medlemsstaterne derfor tilvejebringe en klart defineret fremgangsmåde, der offentliggøres i forvejen og er stabil. I modsat fald vil situationen forværres yderligere, og nogle stater kunne føle sig fristet til at indføre interventionistiske foranstaltninger, som ikke kan forenes med fri konkurrence, og som begunstiger en forøgelse af produktionskapaciteten unødigt.

I dette direktivforslag stilles der forslag om, at medlemsstaterne vedtager stabile lovrammer, der understøtter den nødvendige investering, og at disse skal være rimeligt indbyrdes overensstemmende mellem medlemsstaterne under overholdelse af subsidiaritetsprincippet.

Forslag til

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV

om foranstaltninger til fremme af elforsyningssikkerhed og infrastrukturinvesteringer

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen³,

under henvisning til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg⁴,

under henvisning til udtalelse fra Regionsudvalget⁵,

i henhold til fremgangsmåden i traktatens artikel 251⁶, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/54/EF af 26. juni 2003 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ophævelse af direktiv 96/92/EF⁷ har bidraget betydeligt til gennemførelsen af det indre elmarked. Garantien for en høj grad af forsyningssikkerhed er et centralt delmål for et velfungerende indre marked, og dette direktiv giver medlemsstaterne mulighed for at pålægge elselskaber offentlig forsyningspligt, bl.a. hvad angår forsyningssikkerhed. Denne forsyningspligt bør defineres så præcist som muligt og bør ikke medføre, at der opføres produktionskapacitet ud over, hvad der er nødvendigt for at forebygge utilbørlige afbrydelser af eldistributionen til de endelige kunder.
- (2) Et konkurrencepræget indre elmarked i EU forudsætter gennemskuelige og ikke-diskriminerende politikker for forsyningssikkerhed, som er forenelige med kravene på et sådant marked. Uden sådanne politikker i de enkelte medlemsstater, eller hvis der er betydelige forskelle mellem medlemsstaternes politikker, vil der opstå konkurrenceforvriddning. Det er derfor afgørende at definere alle markedsaktørers roller og ansvarsområder entydigt for at sikre det indre markeds funktion og elforsyningssikkerheden og samtidig undgå at skabe hindringer for nye markedsdeltagere, forvriddninger af det indre elmarked eller væsentlige ulemper for selskaber med små markedsandele.

³ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁴ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁵ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁶ EUT C [...] af [...], s. [...].

⁷ EUT L 176 af 15.7.2003, s. 37.

- (3) Samarbejde mellem nationale transmissionssystemoperatører om sikkerheden på nettet, herunder en definition af overførselskapacitet, tilvejebringelse af oplysninger og netmodeller er afgørende for udviklingen af et velfungerende indre marked. Manglende samarbejde om netsikkerhed vil hæmme udviklingen af lige konkurrencevilkår.
- (4) Transmissions- og distributionsoperatører bør pålægges at yde et højt serviceniveau over for de endelige kunder, udtrykt ved lav hyppighed og kort varighed af strømafbrydelser.
- (5) Det er vigtigt, at medlemsstaterne uden at tilsidesætte bestemmelserne i EF-traktatens artikel 86, 87 og 88 fastsætter en entydig ramme, som fremmer forsyningssikkerheden, og som skaber forudsætninger for investeringer i produktionskapacitet og efterspørgselsstyringsteknikker. Det er også vigtigt at træffe egnede foranstaltninger for at sikre en retlig og fiskal ramme, der fremmer investeringer i nye sammenkoblinger af transmissionsnet, navnlig mellem medlemsstater. Disse incitamenter bør afpasses indbyrdes i hele Fællesskabet for at undgå konkurrenceforvridninger.
- (6) Det Europæiske Råd i Barcelona nåede til enighed om et mål for sammenkoblingsgraden mellem medlemsstater svarende til 10 % af den installerede produktionskapacitet i hver medlemsstat med henblik på at forbedre forsyningssikkerheden og øge konkurrencen. En lav sammenkoblingsgrad resulterer i en fragmentering af markedet og hæmmer konkurrencen. Eksistensen af en tilstrækkelig fysisk sammenkoblingskapacitet er en afgørende, men ikke tilstrækkelig forudsætning for effektiv konkurrence. Det er også nødvendigt at hindre transmissionssystemoperatøren i at tilbageholde kapacitet for kunstigt at begrænse udbuddet. I den forbindelse må kapacitetsberegninger og tildelingsprocedurer i transmissionssystemet gøres mere gennemskuelige.
- (7) Transmissionssystemoperatørerne har behov for en passende lovramme for deres investeringer. En sådan ramme bør skabe retspolitisk sikkerhed og omfatte en rimelig forrentning af sådanne investeringer, i hvert fald således at kapitalomkostningerne dækkes. Den bør også bidrage til både forsyningssikkerheden og en effektiv konkurrence på det indre marked.
- (8) Medlemsstaterne fastsætter de sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af de nationale bestemmelser, som vedtages i medfør af dette direktiv, og sikrer, at de anvendes. Disse sanktioner skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have afskrækkende virkning.
- (9) Målene for den foreslåede foranstaltning, som er oprettelse af et velfungerende indre marked for elektricitet, der bygger på lige konkurrencevilkår og elforsyningssikkerhed, kan ikke i tilstrækkelig grad opfyldes af medlemsstaterne, og kan derfor i overensstemmelse med nærheds- og proportionalitetsprincipperne, som fastsat i traktatens artikel 5, på grund af foranstaltningens omfang og virkninger bedre gennemføres på fællesskabsplan. Direktivet begrænser sig til det omfang, der er nødvendigt for at nå målene, og går ikke ud over, hvad der er nødvendigt for at nå disse -

VEDTAGET FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1 *Indhold og anvendelsesområde*

Med dette direktiv indføres foranstaltninger, som tilsigter at sikre, at EU's indre elmarked fungerer, ved at fremme elforsynings sikkerheden og sikre en tilstrækkelig sammenkoblingsgrad mellem medlemsstaterne.

Der etableres en ramme, inden for hvilken medlemsstaterne definerer generelle, gennemskuelige og ikke-diskriminerende politikker for elforsynings sikkerhed, som er forenelige med kravene på et konkurrencepræget indre elmarked.

Artikel 2 *Definitioner*

I dette direktiv forstås ved:

"produktion": fremstilling af elektricitet

"transmission": transport af elektricitet via det sammenkoblede system for meget høj spænding og højspænding med henblik på levering af elektricitet til endelige kunder eller distributionsselskaber, men ikke forsyning

"transmissionssystemoperatør": enhver fysisk eller juridisk person, der er ansvarlig for driften, vedligeholdelsen og om nødvendigt udbygningen af transmissionssystemet i et givet område samt i givet fald dets sammenkoblinger med andre systemer og for at sikre, at systemet på lang sigt kan tilfredsstille en rimelig efterspørgsel efter transmission af elektricitet

"distribution": transport af elektricitet via høj-, mellem- og lavspændingsdistributionssystemer med henblik på levering af elektricitet til kunder, men ikke forsyning

"distributionssystemoperatør": enhver fysisk eller juridisk person, der er ansvarlig for driften, vedligeholdelsen og om nødvendigt udbygningen af distributionssystemet i et givet område samt i givet fald dets sammenkoblinger med andre systemer, og for at sikre, at systemet på lang sigt kan tilfredsstille en rimelig efterspørgsel efter distribution af elektricitet

"samkøringslinjer": udstyr, der anvendes til at sammenkoble elektricitetssystemer

"projekter vedrørende grænseoverskridende transmission af elektricitet": omfatter både samkøringslinjer og interne forbindelser, som øger mulighederne for transaktioner henover grænserne

"sammenkoblet system": en række transmissions- og distributionssystemer, der er indbyrdes forbundet ved hjælp af en eller flere samkøringslinjer

"forsyning": salg, herunder videresalg, af elektricitet til kunder

"vedvarende energikilder": vedvarende, ikke-fossile energikilder (vind, sol, geotermisk varme, bølge- og tidevandsenergi, vandkraft, biomasse, lossepladsgas, gas fra rensningsanlæg og biogas)

"decentral produktion": produktionsanlæg, der er tilsluttet distributionssystemet

"regulerende myndighed": medlemsstaternes regulerende myndigheder udpeget i henhold til artikel 23 i direktiv 2003/54/EF

"ny markedsdeltager": et selskab, som producerer eller leverer elektricitet i en medlemsstat, og som har indledt sit virke i denne medlemsstat, efter at direktiv 96/92/EF er trådt i kraft

"selskab med en lille markedsandel": enten en producent, hvis andel af produktionskapaciteten på det pågældende marked er mindre end 5 %, eller en leverandør, hvis andel af det pågældende marked er mindre end 5 %.

Artikel 3 *Almindelige bestemmelser*

1. Medlemsstaterne definerer og offentliggør i forbindelse med opstillingen af deres generelle politikker for fremme af en høj elforsyningssikkerhed, hvilke roller og ansvarsområder de forskellige kategorier af markedsaktører, nemlig:
 - a) transmissionssystemoperatører
 - b) leverandørertildeles med henblik på virkeliggørelse af disse politikker, og de specificerer om nødvendigt minimumstandarder, som aktørerne på det pågældende elmarked skal opfylde.
2. I denne forbindelse tager medlemsstaterne mest muligt hensyn til:
 - a) det indre marked og mulighederne for grænseoverskridende samarbejde om elforsyningssikkerhed
 - b) behovet for at bremse stigningstakten i elforbruget med henblik på at opfylde Fællesskabets forpligtelser på miljøområdet
 - c) betydningen af at sikre elforsyningens kontinuitet
 - d) behovet for at sikre en tilstrækkelig reservekapacitet eller tilsvarende foranstaltninger på efterspørgselssiden
 - e) behovet for at fremme anvendelsen af elektricitet produceret på grundlag af vedvarende energikilder i henhold til direktiv 2001/77/EF
 - f) behovet for en vis spredning inden for elproduktion for at sikre en rimelig balance mellem de forskellige primærbrændsler

- g) behovet for at fremme energieffektivitet og indførelsen af nye teknologier, navnlig efterspørgselsstyringsteknologier, samt teknologier inden for vedvarende energi og decentral produktion
 - h) behovet for at sikre nettets fortsatte drift i tilfælde af systemnedbrud i et eller flere punkter på nettet og omkostningerne ved at afbøde sådanne afbrydelser af forsyningen
 - i) behovet for løbende fornyelse af transmissions- og distributionsnettene for at opretholde nettenes ydeevne
 - j) behovet for en omkostningseffektiv elforsyning.
3. Medlemsstaterne sikrer, at foranstaltninger vedtaget i medfør af stk. 1 ikke påfører nye markedsdeltagere og selskaber med en lille markedsandel urimelige byrder. Medlemsstaterne evaluerer også foranstaltningernes konsekvenser for de endelige kunders elektricitetsomkostninger.

Artikel 4 Netsikkerhed

- 1. Medlemsstaterne sikrer i samråd med deres nabolande, at transmissionssystemoperatørerne opfylder minimumstandarder for nettets driftssikkerhed.
- 2. De regulerende myndigheder i medlemsstaterne fastsætter præstationsnormer for transmissions- og distributionssystemoperatører med hensyn til forekomsten af afbrydelser hos de endelige kunder som følge af uheld på transmissionsnettet. De regulerende myndigheder offentliggør disse normer.

Artikel 5 Opretholdelse af balancen mellem udbud og efterspørgsel

- 1. Uden at bestemmelserne i EF-traktatens artikel 87 og 88 tilsidesættes, træffer medlemsstaterne egnede foranstaltninger til, i lyset af artikel 4 og 7 i direktiv 2003/54/EF og under tilskyndelse til effektiv energiudnyttelse og etablering af nye produktionsselskaber på markedet, at sikre balancen mellem elforbruget og den til rådighed værende produktionskapacitet.

Medlemsstaterne pålægger navnlig transmissionssystemoperatørerne at sikre en hensigtsmæssig reservekapacitet eller vedtager tilsvarende foranstaltninger, f.eks. tidstro kontrol af forbruget i spidslastperioder.

Ud over foranstaltningerne i andet afsnit kan medlemsstaterne, uden at bestemmelserne i EF-traktatens artikel 87 og 88 tilsidesættes, træffe yderligere foranstaltninger for at opfylde disse mål, eksempelvis:

- a) fremme af efterspørgselsstyring
- b) afbrydelige kunder
- c) pligter for leverandører og/eller producenter

- d) etablering af en ramme for et engrosmarked med så mange konkurrenter, at der afgives hensigtsmæssige prissignaler for investering og forbrug.
2. Medlemsstaterne offentliggør de foranstaltninger, som træffes i henhold til denne artikel, og sikrer den bredest mulige udbredelse blandt nuværende og potentielle investorer i produktionssektoren og elforbrugere.

Artikel 6
Investeringer i net

1. Medlemsstaterne sikrer, at der for både transmissions- og distributionsnettet træffes investeringsbeslutninger, som giver forrang til en styrkelse af efterspørgselsstyrende foranstaltninger i det omfang, de kan træde i stedet for investeringer i net eller produktionskapacitet.
2. Medlemsstaterne sikrer, at der i investeringsbeslutningerne tages højde for behovet for
 - a) en forøgelse af mulighederne for at tilslutte elektricitet produceret med vedvarende energikilder til elnettet med henblik på at opfylde de vejledende mål i direktiv 2001/77/EF om fremme af elektricitet produceret på grundlag af vedvarende energikilder og i direktiv 200x/xx/EF om kombineret kraftvarme
 - b) en forbedring af kundernes muligheder for at udnytte deres ret til at vælge leverandør som fastsat i direktiv 2003/54/EF.
 - c) at sikre en høj kvalitet til en rimelig pris, jf. artikel 3, stk. 3, i direktiv 2003/54/EF, især for kunder i fjerntliggende og isolerede regioner

Artikel 7
Anlæg af samkøringslinjer

1. Transmissionssystemoperatørerne forelægger regelmæssigt den regulerende myndighed et dokument, hvori de redegør for deres investeringsplaner med henblik på at tilvejebringe en passende sammenkøblingskapacitet hen over grænserne.
2. Det i stk. 1 omhandlede dokument kan dække et eller flere kalenderår, og der skal tages hensyn til:
 - a) eksisterende og planlagt produktion, transmission, distribution og forsyning
 - b) forventede forbrugsmønstre med inddragelse af efterspørgselsstyringsforanstaltninger
 - c) behovet for at fremme decentral produktion
 - d) behovet for at fremme produktion fra vedvarende energikilder
 - e) mål for bæredygtig udvikling på regionalt, nationalt og europæisk niveau, herunder "projekter af europæisk interesse", der er omhandlet i Europa-

Parlamentets og Rådets beslutning [om opstilling af et sæt retningslinjer for transeuropæiske net]⁸.

3. Den regulerende myndighed rådfører sig med Kommissionen angående dokumentet om de foreslåede investeringer. Kommissionen rådfører sig om de samlede virkninger af de foreslåede investeringsstrategier med den gruppe af europæiske tilsynsmyndigheder for elektricitet og gas, der er nedsat ved Kommissionens afgørelse 2003/796/EF.
4. Den regulerende myndighed godkender transmissionssystemoperatørens plan eller en alternativ plan efter i samråd med transmissionssystemoperatøren at have foretaget hensigtsmæssige ændringer som et resultat af processen i stk. 3 og ud fra prioriteterne i stk. 2 og artikel 6.
5. Den regulerende myndighed tager hensyn til den investeringsstrategi, som den har godkendt ifølge stk. 4, når den i henhold til artikel 23, stk. 2, i direktiv 2003/54/EF godkender metoden til fastsættelse af netadgangstariffer.

Uden at bestemmelserne i EF-traktatens artikel 87 og 88 tilsidesættes, tilvejebringer den navnlig positive incitamenter til investeringer ved at sikre en forrentning af investeringerne svarende til de gennemsnitlige kapitalomkostninger for investeringer med lignende risikoprofil.

6. Hvis transmissionssystemoperatørens gennemførelse af de i stk. 4 udpegede projekter forsinkes eller standses, disponerer den regulerende myndighed over midler til at sikre, at der gøres tilfredsstillende fremskridt i forhold til den godkendte strategi, bl.a. ved at:
 - a) indføre økonomiske sanktioner over for transmissionssystemoperatører, hvis projekter ikke overholder tidsplanen
 - b) udstede et påbud til transmissionssystemoperatøren om at udføre arbejdet inden for en fastsat frist
 - c) sørge for, at arbejdet udføres af en kontrahent på grundlag af en udbudsprocedure.

Artikel 8 *Sanktioner*

1. Medlemsstaterne fastsætter de sanktioner, der skal anvendes i tilfælde af overtrædelse af nationale bestemmelser, der er vedtaget i medfør af dette direktiv, og træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at de iværksættes. Sanktionerne skal være effektive, stå i et rimeligt forhold til overtrædelsen og have en afskrækkende virkning.
2. Medlemsstaterne giver Kommissionen meddelelse om disse sanktioner senest den 1. december 2005 samt om alle efterfølgende ændringer af dem.

8

Artikel 9
Gennemførelse

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 1. januar 2006. De underretter straks Kommissionen herom.
2. Disse foranstaltninger skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisninger fastsættes af medlemsstaterne.

Artikel 10
Rapportering

Kommissionen overvåger og gennemgår anvendelsen af dette direktiv og forelægger Europa-Parlamentet og Rådet en rapport over de opnåede fremskridt senest den 31. december 2007.

Artikel 11
Ikrafttrædelse

Dette direktiv træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Artikel 12

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den [...].

På Europa-Parlamentets vegne
Formand

På Rådets vegne
Formand

FINANSIERINGSOVERSIGT TIL FORSLAGET

Politikområde(r): Energi og transport

Aktivitet(er): Energiindustri og det indre marked

Titel: Udkast til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om elinfrastruktur og forsyningssikkerhed

1. BUDGETPOST (NUMMER OG BETEGNELSE)

Ikke aktuel

2. SAMLEDE TAL

2.1 SAMMENFATTENDE TALOPLYSNINGER

2.2 Gennemførelsesperiode:

Årlig

2.3 Samlet flerårigt skøn over udgifterne: 0,5 mio. EUR

a) Forfaldsplan for forpligtelses- og betalingsbevillinger (finansieringstilskud) (jf. punkt 6.1.1)

Mio. EUR (med 3 decimaler)

	2005	2006	2007	2008	2009	I alt
Forpligtelser						
Betalinger						

b) Teknisk og administrativ bistand og støtteudgifter (jf. punkt 6.1.2)

Ingen

Forpligtelser						
Betalinger						

a+b i alt						
Forpligtelser						
Betalinger						

c) Personale- og andre driftsudgifters samlede budgetvirkninger (jf. punkt 7.2 og 7.3)

Forpligtelser/ Betaling	0,108	0,108	0,108	0,108	0,108	0,540
----------------------------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

a+b+c i alt						
Forpligtelser	0,108	0,108	0,108	0,108	0,108	0,540
Betalinger	0,108	0,108	0,108	0,108	0,108	0,540

Forenelighed med den finansielle programmering og de finansielle overslag

- Forslaget er foreneligt med den nuværende finansielle programmering
- Forslaget indebærer ændring af det berørte udgiftsområde i det finansielle overslag.
- Det kan medføre anvendelse af bestemmelserne i den interinstitutionelle aftale.

2.4 Virkninger for budgettets indtægtsside⁹:

- Ingen (vedrører tekniske aspekter ved en foranstaltnings gennemførelse)

ELLER

- Virkningerne er følgende:

NB: Alle detaljer og bemærkninger vedrørende metoden til beregning af virkningen på indtægterne bør anføres i et separat bilag.

Mio. EUR (med 1 decimal)

Budgetpost	Indtægter	Forud for aktionen (år n-1)	Efter aktionens iværksættelse							
			År n	n+1	n+2	n+3	n+4	n+5		
	a) Indtægter i faste priser									
	b) Ændringer i indtægterne	Δ								

(Angiv hver af de berørte budgetposter og indsæt efter behov det nødvendige antal linjer i tabellen, hvis virkningen gør sig gældende for flere budgetposter.)

⁹ Nærmere oplysninger i særskilt orienterende dokument.

3. BUDGETSPECIFIKATIONER

Udgifternes art		Nye	EFTA-deltagelse	Ansøgerlandenes deltagelse	Udgiftsområde i de finansielle overslag
OU/IOU	OB/IOB	JA/NEJ	JA/NEJ	JA/NEJ	Nr. 3
IOU	IOB	Ja	Ja	Ja	

4. RETSGRUNDLAG

Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 95.

5. BESKRIVELSE OG BEGRUNDELSE

5.1 Behov for EU-foranstaltninger¹⁰

5.1.1 Mål

Liberaliseringen af elmarkedet gør det stadig vigtigere at opretholde investeringer i både transmission og produktion. Med indførelsen af et konkurrencepræget marked ændres den måde, hvorpå investeringer vedtages og gennemføres, og medlemsstaterne må klarlægge deres politikker i den henseende.

Navnlig på transmissionsområdet er indførelsen af reguleret adgang for tredjepart ensbetydende med, at myndighedens beslutning om afgifter for adgang påvirker den mængde kapital, der står til rådighed til investeringer i infrastruktur. Hvis myndighederne ikke inddrages i beslutningstagningen, vil det medføre tvivl og handlingslammelse.

Med hensyn til balancen mellem udbud og efterspørgsel indebærer en konkurrencepræget ramme, at investeringsbeslutninger i højere grad foretages på grundlag af prissignaler end statslig planlægning. Særlige forhold omkring elektricitet kan imidlertid gøre priserne volatile, og forsyningsikkerhedens karakteristika som et offentligt gode gør, at staten må have mulighed for at intervenere. For at dette skal kunne lykkes, må medlemsstaterne på forhånd udtrykkeligt fastlægge deres fremgangsmåde, så der ikke skabes usikkerhed på markedet.

5.1.2 Dispositioner, der er truffet på grundlag af forhåndsevalueringen

a) Forklar, hvordan og hvornår forhåndsevalueringen blev foretaget (af hvem, tidsplan) og om rapporten/rapporterne foreligger, eller hvordan de pågældende oplysninger er indsamlet.

Visse hændelser på elmarkedet i 2002-2003 viste nogle af de problemer, som kunne opstå på grund af utilstrækkelige investeringer. Omfattende strømafbrydelser i både EU og USA belyste behovet for en klar driftsstandard for transmissionsnet og for korrekt vedligeholdelse og udvikling af nettet.

¹⁰ Nærmere oplysninger i særskilt orienterende dokument.

Med en kold vinter i de nordiske lande og en meget varm sommer i hele Europa blev det også afprøvet, om produktionen var tilstrækkelig. Skønt forsyningskæden fungerede godt under disse omstændigheder, er der et indlysende behov for investeringer i produktionskapacitet og efterspørgselsstyring. Til dette formål er der behov for en stabil lovramme.

b) Sammenfat forhåndsevalueringens resultater og konklusioner ganske kort.

Der er behov for denne foranstaltning for at korrigere nogle uønskede og ikke-bæredygtige udviklingstendenser i EU's elsektor. En øget sammenkobling er hovedsageligt nødvendig for at fremme konkurrencen og sikre, at der findes et ægte indre marked i EU. I det omfang nye sammenkoblinger bidrager til at opnå dette, vil det resultere i betydelige fordele for EU's økonomi op til 5 mia. EUR hvert år. Uden disse investeringer hæmmes kundernes mulighed for at vælge leverandør, og disse gevinster vil mindskes. Investering i transmissionskapacitet forventes også at øge forsyningsikkerheden, idet et udbygget net bedre er i stand til at levere de ekstra og til tider uforudsigelige strømme, som er opstået med indførelsen af konkurrence henover grænserne. Endelig vil nye investeringer bidrage til at opfylde Fællesskabets miljømål for så vidt elproduktionen fra vedvarende energikilder kan tilsluttes nettet og udnytte sit potentiale. Nogle af de forelagte investeringer vil også bidrage til at udnytte Fællesskabets vandkraftressourcer bedre. Den eksisterende ramme for investeringer må reformeres bl.a. for at anerkende de regulerende myndigheders rolle i sådanne beslutninger.

Forbedringen af forsyningsikkerheden - især det øgede samarbejde mellem netoperatørerne og en tydeligere ramme for engros-elmarkedet - vil også være til gavn for Fællesskabet. Omfattende strømafbrydelser kan koste EU's økonomi dyrt. De skønnede omkostninger ved én dags strøm-afbrydelse i en stor medlemsstat ligger omkring 5-10 mia. EUR. Der må ses med tilfredshed på tiltag, der kan mindske risikoen for, at sådanne ulykker opstår. Dette sikres bedst med en klar lovramme, som giver både kunder og producenter mulighed for at reagere på økonomiske prissignaler uden statslig indgriben. Det fremgår ikke klart, at denne situation består i en række medlemsstater, og direktivet søger med den foreslåede foranstaltning at afhjælpe dette.

5.1.3 Dispositioner, der er truffet på grundlag af resultatopfølgningen

Efter evaluerings- og høringsprocessen er der ved udarbejdelsen af forslaget tilstræbt en passende balance mellem foranstaltninger på udbudssiden og efterspørgselsiden. Lige siden offentliggørelsen af grønbogen om forsyningsikkerhed har det været Fællesskabets politik at fremhæve efterspørgselsstyringens betydelige potentiale i forbindelse med sikkerhed og bæredygtighed. Efterspørgselsstyring forudsætter dog også, at der træffes investeringsbeslutninger, og de samme argumenter om stabile lovrammer gælder fortsat.

Der er også konstateret et behov for at undersøge konsekvenserne af forslagene, navnlig om transmissionsinfrastruktur, med hensyn til sammensætningen af det brændsel, som benyttes til elproduktion i EU. Generelt set vil nye samkøringslinjer kunne øve indflydelse på den måde, at et udbygget net kunne fremme indførelsen af produktionskapacitet med lave marginalomkostninger, især nuklear energi og vandkraft. Denne påvirkning blev dog ikke anset for at være af nogen videre betydning, da der kun foreslås en begrænset forøgelse af sammenkoblingen.

5.2 Påtænkte indsatsområder og nærmere bestemmelser for budgetbevillingerne

Ikke aktuel

5.3 Gennemførelsesmetoder

Dette arbejde vil blive udført af Kommissionen: modtagelse af medlemsstaternes indsendte oplysninger om emnet, overvågning og udarbejdelse af relevante rapporter og evalueringer.

6. FINANSIELLE VIRKNINGER

6.1 Finansielle virkninger i alt for budgettets del B (hele programperioden)

(Beregningsmetoden for de samlede beløb i nedenstående tabel skal fremgå af fordelingen i tabel 6.2.)

6.1.1 Finansieringstilskud

Forpligtelsesbevillinger i mio. EUR (med 3 decimaler)

Fordeling	2004	2005	2006	2007	2008		I alt
Aktion 1: Undersøgelser med henblik på at udarbejde vejledninger							
Osv.							
I ALT							

6.1.2 Teknisk og administrativ bistand, støtteudgifter og IT-udgifter (forpligtelsesbevillinger)

Ingen

	År n	n +1	n +2	n +3	n +4	n +5 ff.	I alt
1) Teknisk og administrativ bistand:							
a) Kontorer for teknisk bistand:							
b) Anden teknisk og administrativ bistand: - intern: - eksternt:							
<i>Heraf til opbygning og vedligeholdelse af administrative edb-systemer:</i>							
1 i alt							
2) Støtteudgifter:							
a) Undersøgelser:							
b) Ekspertmøder:							
c) Informations- og publikationsvirksomhed							
2 i alt							
I ALT							

6.2 Beregning af omkostningerne pr. foranstaltning i budgettets del B (hele programperioden)¹¹

ikke aktuel

Forpligtelsesbevillinger i mio. EUR (med 3 decimaler)

Fordeling	Arbejds/ resultattype (projekter, sagsmapper ...)	Antal resultater (i alt år 1 - n)	Gennemsnitlige enhedsomkost- ninger	Samlede omkostninger (i alt år 1 - n)
	1	2	3	4=(2X3)
SAMLEDE OMKOSTNINGER				

7. VIRKNINGER FOR PERSONALE OG ADMINISTRATIONSUDGIFTER

7.1 Virkninger for personalet

Stillingstyper		Eksisterende og/eller nyt personale til forvaltning af foranstaltningen		I alt	Opgavebeskrivelse
		Faste stillinger	Midlertidige stillinger		
Tjenestemænd eller midlertidigt ansatte	A	1			1. <i>Overvågning af medlemsstaternes gennemførelse og virkningerne af direktivet.</i>
	B				
	C				
Andre personaleressourcer					
I alt		1			

¹¹ Nærmere oplysninger i særskilt orienterende dokument.

7.2 De samlede finansielle virkninger af de menneskelige ressourcer

Arten af personaleressourcer	Beløb i EUR	Beregningsmetode*
Tjenestemænd	108.000	1*108.000 €
Midlertidigt ansatte		
Andre personaleressourcer (oplys budgetpost)		
I alt	108.000	

Beløbene modsvarer de samlede udgifter i en tolv måneders periode.

Andre administrative udgifter i forbindelse med foranstaltningen

Budgetpost (nummer og betegnelse)	Beløb i EUR	Beregningsmetode
Samlet bevilling (Afsnit A7)		
A07010 – Tjenesterejser		
A07030 – Møder		
A07031 – Udvalg, der skal høres ⁽¹⁾		
A07032 – Udvalg, som det ikke er obligatorisk at høre ⁽¹⁾		
A07040 – Konferencer		
A0705 - Undersøgelser og konsultationer		
... Andre udgifter (specificeres)		
Informationssystemer (A-5001/A-4300)		
Andre udgifter - Del A (angiv hvilke)		
I alt		

Beløbene modsvarer de samlede udgifter i en tolv måneders periode.

⁽¹⁾ Det anføres, hvilken udvalgstype der er tale om og hvilken gruppe udvalget tilhører.

I.	I alt på årsplan (7.2 + 7.3)	108 000 EUR
II.	Foranstaltningens varighed	Ubegrænset
III.	Foranstaltningens samlede omkostninger (I x II)	108 000 EUR/år

Kravene med hensyn til personale og andre administrative ressourcer skal opfyldes med de ressourcer, der er afsat til GD TREN inden for rammerne af den årlige fordelingsproces.

8. RESULTATOPFØLGNING

8.1 Opfølgende undersøgelser

Resultatet af de påtænkte foranstaltninger i direktivforslaget vil blive vurderet i lyset af udviklingen i investeringerne fremover. Dette vil blive registreret i de rapporter, der ifølge direktivet skal udarbejdes på grundlag af medlemsstaternes indsendte oplysninger.

Der vil blive holdt øje med opfyldelsen af direktivets målsætninger på to niveauer:

- i. færdiggørelsen af individuelle projekter af europæisk interesse, jf. TEN-retningslinjerne
- ii. anvendelse af en indikator for hver medlemsstat bestående af en procentdel for systemets sammenkoblingsgrad i forhold til den indenlandske produktionskapacitet med en reference til målet på 10 %, som stats- og regeringscheferne nåede til enighed om på Barcelona-topmødet i marts 2002.

Indsamlingen af disse oplysninger gennemføres via de eksisterende TEN-rapporteringsmekanismer og benchmarkingrapporten om gennemførelsen af el- og gasdirektiverne.

8.2 Hvordan og hvor ofte skal der evalueres

Det virker hensigtsmæssigt to år efter, at direktivet er trådt i kraft, at foretage en udførlig gennemgang af, hvorvidt den i direktivet fastsatte fremgangsmåde er velegnet med hensyn til at udarbejde fælles regler, og hvorvidt Kommissionens finansielle foranstaltninger til støtte for denne indsats er velegnede.

9. FORHOLDSREGLER MOD SVIG

Refusion af eksperters udgifter og deres honorar for udførte undersøgelser udbetales i overensstemmelse med de gældende finansregler.